

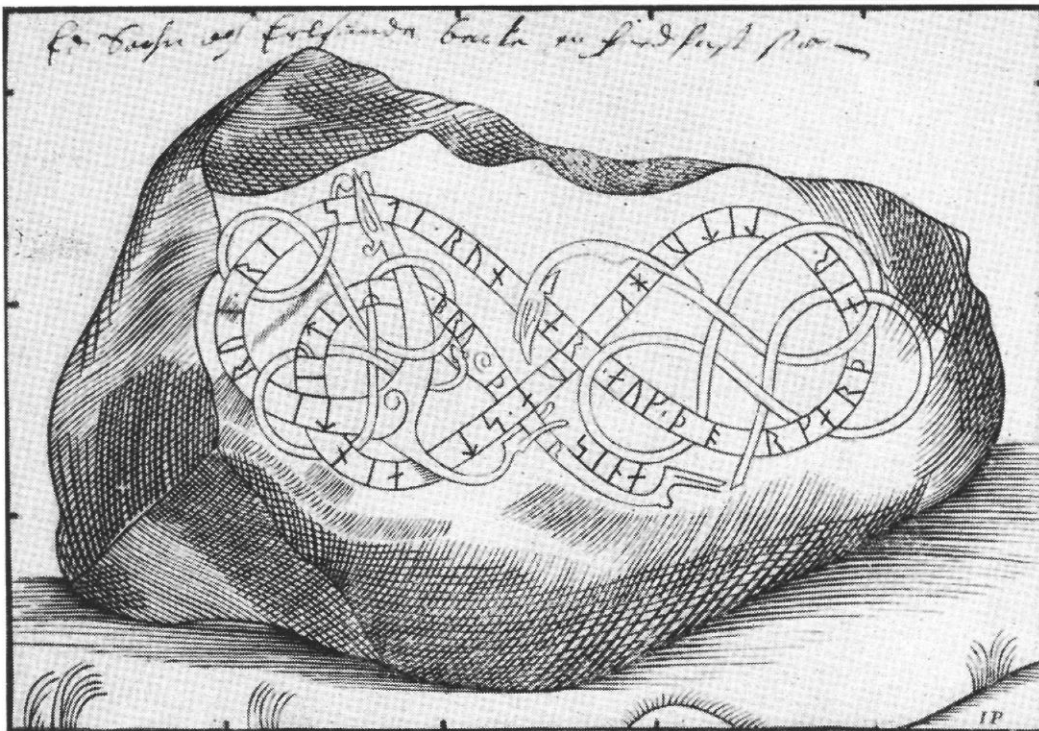

Fig. 107. U 116. Älvsunda, Eds sn. Efter B 167.

Inskrift:

tirui · risti · runar · auk · þorkar · þair · litu hkua · stain eftir bryþr · sina

Tirvi risti runar, ok Þorgæirr, þeir letu haggva stæin æftir brøðr sina.

»Tyrve ristade runorna, och han och Torger läto hugga stenen efter sina bröder.»

Till läsningen: I 22 **k** når bst ej upp till runslingan. 42 **e** och 49 **y** äro tydligt stungna. Däremot äro icke stungna 30 **i**, 22, 34 **k**. — Rhezelius: 5 **a**, 19—28 **þorkiarþ · air**, 42 **i**, 49 **y**. — Peringskiöld: 42 **i**, 49 **y**. — Dybeck: 5 **a**, 42 **e**, 49 **y**. — Brate: 5 **i**, 33—36 **ahkua**, 42 **i**, 49 **y**.

Inskriften använder **r** i stället för **ᚱ**: **runar**, **þorkar**, **þair**, utom i **eftir**. **t**-runan har en gång (44) bst endast på v. sidan om hst.

Om namnet *Tyrvi* se Sö 305. — 19—24 **þorkar** är med säkerhet *Þorgæirr*; märk att **r**-runan brukas för **ᚱ** även i **runar** och **þair**. Jfr nedan U 126. *Þorgæirr* är ett såväl i runinskrifter som i medeltidurkunder tämligen vanligt namn.

117. Älvsunda, Eds sn.

Pl. 78.

Litteratur: B 164, L 399, D 2:53. Joh. Bureus, F a 6 s. 169 n:r 32 (Rhezelius), F a 5 n:r 177, F a 1 s. 44; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 299; UFT h. 3 (1873), s. 26; E. Brate, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: P. Helgonius och Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 164); Dybeck a. a.; Brate foto 1902 (ATA).

Runstenen stod enligt Bureus (F a 6) »wid Ärlsunda i backan» (F a 5: »Ärlsunda»). Den hade, säger Dybeck, nyligen åter blivit rest nära den jordfasta runristningen på Älvsunda backe, U 116, sålunda troligen på sin ursprungliga plats. Den står fortfarande där, på gården vid Älvsunda.

Granit. Höjd 1,65 m., bredd 1,40 m. Ristningen är på det hela taget väl bevarad. Särskilt gäller detta runslingan med sin inskrift. Ornamentiken på stenens mitttyta är på sina ställen något grund och oklar, särskilt upptill.

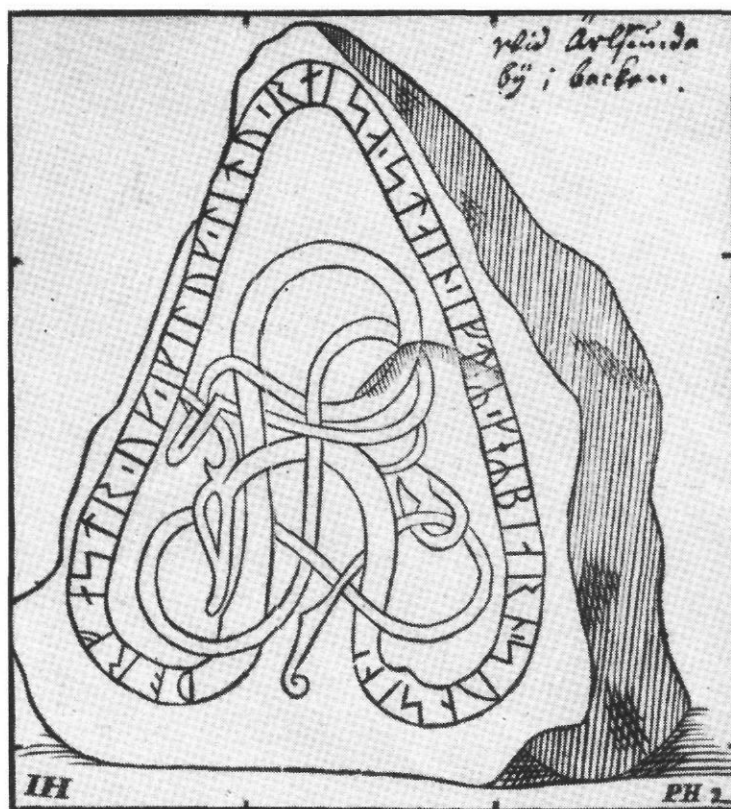

Fig. 108. U 117. Älvsunda. Eds sn. Efter B 164.

Inskrift:

þorfastr · uk · ikiluk · litu · raisa · stain · iftir · kerbiarn sun sin

Þorfastr ok Ingilaug letu ræisa stein æftir Gæirbiorn, sun sinn.

»Torfast och Ingelög läto resa stenen efter Gerbjörn, sin son.»

Till läsningen: 37 **e** är tydligt stunget. Däremot äro icke stungna 18, 31, 48 **i**, 12, 16, 36 **k**. **o**, **a** och **n** ha bst endast på ena sidan av hst, med undantag av 5, 22, 25 **a**, där bst skär hst. — Rhezelius: 3 **r** saknas; 37 **a**; sk efter 43 **n**, 46 **n**, 49 **n**. — Hadorph: 37 **e**. — Dybeck: 37 **e**. Brate: 37 **e**.

Om namnet *Þorfastr* se E. Wessén, *Nordiska namnstudier* (1927), s. 101, om *Gæirbiorn* Sö 213. — Kvinnonamnet *Ingilaug* är utom i denna inskrift endast belagt på en nyfunnen runsten vid Kårsta, Närtuna sn. Från medeltida källor anför Lundgren ett par belägg med osäkert genus. Det är dessutom känt som kvinnonamn från yngre källor (Grubb, Hyltén-Cavallius, Senell).

118. Älvsunda, Eds sn.

Pl. 79.

Litteratur: B 168, L 400, D 2: 48. Joh. Bureus, F a 6 s. 68 n:r 117 (Bureus' egen uppteckning), s. 169 n:r 34 (Rhezelius), F a 5 n:r 179, F a 1 s. 45, F a 13 s. 236, 238, 354, 361, 362, F a 10: 2 n:r 56, F f 6 n:r 201; Joh. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 297; O. Celsius, SR 2, s. 169; UFT h. 3 (1873), s. 26; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 103, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: Bureus, teckning (F a 10: 2), kopparstick (F f 6); P. Helgonius och Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 168); Dybeck a. a.

Runstenen står nu rest strax Ö om Älvsunda bro och järnvägen Stockholm—Uppsala vid norra sidan av landsvägen Rotebro—Älvsunda—Eds kyrka. Vid lektor Brates besök år 1902 låg den på samma plats, sönderslagen i fem delar. Den har kort därefter genom brukspatron C. F. Lundströms försorg blivit lagad och rest.